

DECIZIE

09 iulie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios
administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Tamara Chișca-Doneva
Galina Stratulat
Nina Vascan
Svetlana Filincova

examinând recursul declarat de către PP ”Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”,

în cadrul cauzei civile la contestația depusă de către PP ”Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” împotriva Comisiei Electorale Centrale, cu privire la anularea parțială a hotărârii Comisiei Electorale Centrale, nr. 1713 din 29.06.2018 privind declararea nulității alegerilor locale noi pentru funcția de primar general al municipiului Chișinău din 20 mai 2018 (turul I) - 3 iunie 2018 (turul II),

împotriva hotărârii din 04 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care cererea de chemare în judecată (contestația) a fost respinsă,

c o n s t a t ă :

La 03 iulie 2018, Partidul Politic ”Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” a depus cerere de chemare în judecată (contestație) împotriva Comisiei Electorale Centrale, cu privire la anularea parțială a hotărârii Comisiei Electorale Centrale, nr. 1713 din 29.06.2018 privind declararea nulității alegerilor locale noi pentru funcția de primar general al municipiului Chișinău din 20 mai 2018 (turul I) - 3 iunie 2018 (turul II), în partea prin care s-a hotărât: - se declară nule alegerile locale noi pentru funcția de primar general al municipiului Chișinău din 20 mai 2018 (turul I) - 3 iunie 2018 (turul II), - se dizolvă Consiliul electoral al circumscripției electorale municipale Chișinău nr. 1, iar birourile electorale ale secțiilor de votare în număr de 306 constituite de consiliul electoral de

circumscripție în cauză se consideră dizolvate de drept; obligarea Comisiei Electorale Centrale să adopte o nouă hotărâre prin care va fi declarat câștigător al alegerilor locale noi pentru funcția de primar general al municipiului Chișinău din 20 mai 2018 (turul I) - 3 iunie 2018 (turul II) candidatul Ion Ceban.

În motivarea contestației a invocat că, la 29 iunie 2018, Comisia Electorală Centrală având în vedere hotărârea din 19 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru), prin care nu a fost confirmată legalitatea alegerilor locale noi pentru funcția de primar general al municipiului Chișinău din 20 mai 2018 (turul I) - 3 iunie 2018 (turul II) a adoptat hotărârea Nr. 1713, prin care a stabilit: „1. Se ia act de hotărârea irevocabilă a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 19 iunie 2018 (dosarul nr. 3-701/2018); 2. Se declară nule alegerile locale noi pentru funcția de primar general al municipiului Chișinău din 20 mai 2018 (turul I) - 3 iunie 2018 (turul II); 3. Se dizolvă Consiliul electoral al circumscripției electorale municipale Chișinău nr. 1, iar birourile electorale ale secțiilor de votare în număr de 306 constituite de consiliul electoral de circumscripție în cauză se consideră dizolvate de drept; 4. Prezenta hotărâre intră în vigoare la data adoptării, se publică pe site-ul oficial al Comisiei Electorale Centrale și în Monitorul Oficial al Republicii Moldova”.

În opinia reclamantului, Comisia Electorală Centrală a adoptat o hotărâre neîntemeiată, prevederile legale fiind interpretate eronat, prin urmare, fiind posibilă anulării.

A remarcat că Comisia Electorală Centrală nu a individualizat în ce mod concurentul electoral - Ion Ceban se face vinovat în declararea alegerilor locale noi nule. La fel, în cadrul examinării cauzei în instanța de judecată, nu a fost prezentată nici o hotărâre judecătorească prin care ar fi constatat că Ion Ceban ar fi vinovat în încălcarea prevederilor Codului Electoral, în comparație cu candidatul Andrei Năstase.

Totodată, a afirmat că hotărârea nr. 1713 din 29 iunie 2018 este neîntemeiată în partea ce privește pe al doilea candidat din turul II - Ion Ceban. Respectiv, a făcut trimitere la Constituția Republicii Moldova, care stabilește expres că dreptul de a fi aleși le este garantat cetățenilor Republicii Moldova cu drept de vot, în condițiile legii.

Reclamantul PP ”Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” a menționat că Ion Ceban în mod arbitrar a fost prejudiciat în acest drept, or nu a fost stabilit printr-o hotărâre judecătorească că ar fi vinovat în încălcarea prevederilor Codului electoral.

În același timp a indicat că prevederile art. 149 al Codului electoral cu privire la votarea repetată sunt aplicabile exclusiv situației în care, este imposibil de stabilit ai cărui votanți i-a influențat concurentul electoral vinovat de manipularea rezultatelor alegerilor.

Reclamantul a mai invocat că, nu există nici un dubiu că, Andrei Năstase și-a

influențat anume alegătorii proprii, or, anume în cazul lui, numărul de votanți dintre primul tur și al doilea tur a crescut cu mai mult de o treime, de la circa 32% (71 803 de voturi) la circa 53% (129 432 de voturi), în cazul lui Ion Ceban, o asemenea creștere nefiind prezentă.

Conform deciziei din 21 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău cu privire la validarea rezultatelor alegerilor locale noi din mun. Chișinău, s-a constatat faptul utilizării abuzive de către Andrei Năstase a persoanelor străine, contrar art. 52 alin. (3) al Codului electoral, care este temei de descalificare din cursa electorală conform art. 75 alin. 5 lit. d) al aceleiași legi. Adică, candidatul Andrei Năstase a participat în turul doi de scrutin într-un mod vădit viciat, contrar normei imperative, chiar dacă urma ar fi exclus din cursă.

În opinia reclamantului, în condițiile în care candidatul Andrei Năstase nu avea dreptul să mai participe în turul doi de scrutin, deoarece a admis violarea art. 52 alin. (3) al Codului electoral, în condițiile în care acesta a viciat practic toate voturile sale, acestea nu pot fi considerate decât nule și nu contra candidatului Ion Ceban.

În concluzie reclamantul a specificat că, deoarece Andrei Năstase a participat la alegeri ilegal, el fiind descalificat, inclusiv și voturile sale, urmând a fi calculate exclusiv voturile valabile acordate domnului Ion Ceban și care permit declararea lui în calitate de învingător al cursei electorale fără a mai fi nevoie de desfășurarea unui tur repetat doar cu candidatul Ion Ceban, fapt care este și democratic, dar și nu afectează dreptul la vot al cetățeanului.

Cu privire la secvențele video de agitație ilegală în folosul lui Ion Ceban, a menționat că acestea au fost vizualizate de câteva sute de persoane, însă candidatului Ion Ceban alegătorii i-au oferit 116 789 de voturi.

PP „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” a solicitat în instanța de judecată anularea parțială a hotărârii Comisiei Electorale Centrale, nr. 1713 din 29.06.2018 privind declararea nulității alegerilor locale noi pentru funcția de primar general al municipiului Chișinău din 20 mai 2018 (turul I) - 3 iunie 2018 (turul II), în partea prin care s-a hotărât: - se declară nule alegerile locale noi pentru funcția de primar general al municipiului Chișinău din 20 mai 2018 (turul I) - 3 iunie 2018 (turul II), - se dizolvă Consiliul electoral al circumscripției electorale municipale Chișinău nr. 1, iar birourile electorale ale secțiilor de votare în număr de 306, constituite de consiliul electoral de circumscripție în cauză, se consideră dizolvate de drept; obligarea Comisiei Electorale Centrale să adopte o nouă hotărâre prin care va fi declarat câștigător al alegerilor locale noi pentru funcția de primar general al municipiului Chișinău din 20 mai 2018 (turul I) - 3 iunie 2018 (turul II) candidatul Ion Ceban; obligarea Comisiei Electorale Centrale să organizeze alegeri locale repetate pentru funcția de primar general al municipiului Chișinău cu participarea unui singur candidat, Ion Ceban.

Prin hotărârea din 04 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău, cererea de chemare

în judecată (contestația) a fost respinsă.

La 05 iulie 2018, PP ”Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” reprezentat de avocatul Fomov Nicolae a declarat recurs împotriva hotărârii din 04 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă în modul formulat.

În motivarea recursului a indicat că, instanța la emiterea hotărârii a interpretat eronat legea, nu a ținut cont de principiile fundamentale ale dreptului, de prevederile legale în vigoare.

Sub acest aspect, recurentul a menționat că potrivit prevederilor Codului bunelor practici în materie electorală (adoptat de Comisia europeană pentru Democrație prin Drept), respectarea celor cinci principii ale patrimoniului electoral european este esențială democrației, asigurând posibilitatea de a exprima democrația prin diferite modalități, dar sub rezerva anumitor limite.

La fel, spiritul normelor constituționale și legale privind dreptul la vot, dreptul de a fi ales și dreptul de a participa la administrarea treburilor publice, presupune că orice scrutin electoral declanșat trebuie să aibă drept finalitate alegerea și accesarea reală a unei persoane într-o funcție publică.

Recurentul a mai evidențiat că Comisia Electorală Centrală nu a individualizat în ce mod concurentul electoral, Ion Ceban, se face vinovat în declararea alegerilor locale noi nule. În cadrul examinării cauzei în instanța de judecată, nu a fost prezentată nici o hotărâre judecătorească prin care ar fi constatat că Ion Ceban ar fi vinovat de încălcarea prevederilor Codului electoral.

A mai specificat că Ion Ceban nu a fost exclus din cursa electorală, le fel, nu a fost stabilit în dispozitivul hotărârii faptul vinovăției lui Ion Ceban, ca urmare ultimul a fost în mod arbitrar prejudiciat de dreptul de a fi ales.

La 09 iulie 2017, Comisia Electorală Centrală a depus o referință la cererea de recurs, solicitând să fie considerat inadmisibil recursul declarat de PP ”Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”.

Examinând recursul declarat de PP ”Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” reprezentat de avocatul Fomov Nicolae împotriva hotărârii din 04 iulie 2018, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a respinge recursul din următoarele motive.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) al Codului de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

În sensul art. 18 alin. (4), 71-74 ale Codului electoral, Comisia Electorală Centrală și organele electorale ierarhic inferioare emit acte administrative cu caracter individual sau normativ, care pot fi supuse controlului legalității, în ordinea contenciosului administrativ

Potrivit art. 25 alin. (1) lit. a) al Legii contenciosului administrativ, judecând acțiunea, instanța de contencios administrativ adoptă una din următoarele hotărâri: respinge acțiunea ca fiind nefondată sau depusă cu încălcarea termenului de prescripție, iar conform art. 26 alin. (1) al aceleiași legi, actul administrativ contestat poate fi anulat, în tot sau în parte, în cazul în care: este ilegal în fond ca fiind emis contrar prevederilor legii; este ilegal ca fiind emis cu încălcarea competenței; este ilegal ca fiind emis cu încălcarea procedurii stabilite.

Raportând normele legale citate supra la speța dedusă justiției, Colegiul lărgit reține următoarele.

Prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1713 din 29 iunie 2018 s-a hotărât de a se lua act de hotărârea irevocabilă a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 19 iunie 2018, de a declara nule alegerile locale noi pentru funcția de primar general al municipiului Chișinău din 20 mai 2018 (turul I) – 03 iunie 2018 (turul II), de a dizolva Consiliul electoral al circumscripției electorale municipale Chișinău nr. 1, iar birourile electorale ale secțiilor de votare în număr de 306 constituite de consiliul electoral de circumscripție în cauză de a considera dizolvate de drept.

Astfel, reieșind din revendicările din acțiune, obiect al controlului instanței de contencios administrativ îl constituie hotărârea menționată supra, în partea ce ține de a declara nule alegerile locale noi pentru funcția de primar general al municipiului Chișinău din 20 mai 2018 (turul I) – 03 iunie 2018 (turul II) și de a dizolva Consiliul electoral al circumscripției electorale municipale Chișinău nr. 1, iar birourile electorale ale secțiilor de votare în număr de 306 constituite de consiliul electoral de circumscripție în cauză de a considera dizolvate de drept, sub aspectul participării candidatului PP ”Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, Ion Ceban.

Totodată, recurentul-reclamant a solicitat instanței de contencios administrativ obligarea pârâtei de a adopta o nouă hotărâre de declarare în calitate de câștigător al alegerilor locale noi pe candidatul Ion Ceban, și cu titlu secundar, a obliga pârâta să organizeze alegeri locale repetate cu participarea unui singur candidat, Ion Ceban.

În baza art. 148 al Codului electoral, hotărârea cu privire la declararea alegerilor nule se adoptă de către Comisia Electorală Centrală în baza hotărârilor instanțelor de judecată respective.

Prin hotărârea irevocabilă din 19 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru), menținută de instanțele ierarhic superioare, nu s-au confirmat legalitatea alegerilor locale noi ale primarului general al mun. Chișinău.

Având la bază hotărârea irevocabilă respectivă, organul de specialitate constituit legal, în ședință deliberativă, cu respectarea procedurii stabilite de pct. 33-65 al Regulamentului cu privire la activitatea Comisiei Electorale Centrale, a adoptat cu votul majorității hotărârea nr. 1713 din 29 iunie 2018.

Ca urmare, verificând legalitatea actului administrativ contestat prin prisma prevederilor art. 26 al Legii contenciosului administrativ coroborat cu art. 148 al Codului electoral, Colegiul lărgit constată că, hotărârea contestată este legală în fond și emisă în corespundere cu prevederile legale aplicabile speței, or legea prevede expres că, având o hotărâre judecătorească în acest sens, Comisia Electorală Centrală hotărăște declararea alegerilor nule.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, sub aspectul descris, concluzionează asupra caracterului temeinic al hotărârii din 04 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău, alegațiile recurentului cu privire la anularea hotărârii Comisiei Electorale Centrale în partea ce ține de declararea alegerilor nule, fiind în afara cadrului legal.

Conform prevederilor art. 149 alin. (1) al Codului electoral, dacă în anumite circumscripții sau secții de votare alegerile sunt declarate nevalabile sau nule, Comisia Electorală Centrală dispune efectuarea, în termen de 2 săptămâni, a votării repetate pe baza acelorași liste electorale, cu aceleași candidaturi și cu participarea acelorași consilii și birouri electorale.

Pentru a fi considerate nevalabile alegerile în anumite circumscripții, în corespundere cu prevederile art. 147 al Codului electoral, la ele ar trebui să fi participat mai puțin de $\frac{1}{4}$ din numărul persoanelor înscrise în listele electorale. La turul I de scrutin a alegerilor primarului general al mun. Chișinău din 20 mai 2018, în listele electorale de bază și în cele suplimentare au fost incluși 637 849 alegători, iar la votare au participat 225 930 alegători sau 35,42 %, alegerile fiind valabile, fapt confirmat prin hotărârea CEC nr. 1662 din 23 mai 2018 „Cu privire la stabilirea datei turului al doilea de scrutin pentru alegerea primarului general al municipiului Chișinău”.

În consecință, unicul temei pentru a dispune votarea repetată este declararea alegerilor nule, însă PP ”Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” contestând în această parte hotărârea organului electoral a solicitat organizarea alegerilor locale repetate cu participarea unui singur candidat, Ion Ceban, admis în turul II.

Sub acest aspect Colegiul lărgit reține că, Comisia Electorală Centrală având la bază hotărârea irevocabilă a instanței de judecată prin care nu s-a confirmat legalitatea ambilor tururi a alegerilor, a adoptat o hotărâre de declarare alegerilor nule, în întregime, iar repetarea votării doar în turul II în situația în care au fost anulate alegerile din turul I, contravine prevederilor legii.

În același context, solicitarea recurentului PP ”Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” de a repeta alegerile locale cu participarea doar a candidatului, Ion Ceban, reținând că, niciunul din candidați nu a fost exclus prin hotărâre judecătorească din listele electorale, este lipsită de logică, mai mult ca atât însăși noțiunea de ”a alege” presupune cel puțin doi candidați electorali.

Obligarea organului electoral printr-o hotărâre judecătorească de a organiza alegeri doar cu o singură persoană pe listele candidaților, contravine principiilor

dreptului electoral și legislației naționale în vigoare, prima instanță just ajungând la concluzia netemeinicii acestei solicitări a PP ”Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”.

Aceleași concluzii, în opinia instanței de recurs, sunt aplicabile și solicitării de a obliga organul electoral de a adopta o hotărâre prin care să fie recunoscut câștigător al alegerilor, candidatul Ion Ceban, care contrar prevederilor legale nu a acumulat majoritatea voturilor, în situația în care contracandidatul electoral nu a fost exclus de pe liste, mai mult ca atât fiind declarate de organul electoral nule alegerile în întregime.

Aceste revendicări din acțiune, exced competența instanței de judecată, reținând faptul că, în cadrul procesului legalitatea actului administrativ contestat a fost confirmată.

În speță, fiind declarate nule alegerile de către organul electoral, se impune soluția legală prevăzută de art. 149 al Codului electoral citat supra, adică dispunerea efectuării alegerilor noi, urmărindu-se o finalitate a procesului electoral.

În corespundere cu art. 150 alin. (2) al Codului electoral, dacă vacanța funcției de primar al localității a apărut în ultimul an înainte de expirarea mandatului, alegeri noi pentru funcția de primar nu se organizează.

Așadar, alegerile anterioare pentru funcția de primar al mun. Chișinău au avut loc pe 14 iunie 2015 (turul I) și pe 28 iunie 2015 (turul II), iar ținându-se cont de faptul că, ziua alegerilor locale noi nu poate fi stabilită cu mai puțin de 60 de zile înainte de ziua alegerilor, precum și faptul că, alegerile noi pot avea loc de cel mult 2 ori pe an, primăvara și toamna, organul electoral într-adevăr este în imposibilitate de a organiza alegeri locale noi.

Colegiul lărgit, atestă că, hotărârea Comisiei Electorale Centrale din 29 iunie 2018 este emisă în corespundere cu prevederile legale, la caz, nefiind nici un temei de anulare al acestui act, iar criticile aduse de PP ”Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” nefiind susținute de legislație, fapte care în cumul duc la concluzia legalității hotărârii primei instanțe.

Astfel, din considerentele arătate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a respinge recursul declarat și de a menține hotărârea din 04 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

Având în vedere cele expuse și în conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) al Codului de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de către PP ”Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”.

Se menține hotărârea din 04 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cadrul

cauzei civile la contestația depusă de către PP ”Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” împotriva Comisiei Electorale Centrale, cu privire la anularea parțială a hotărârii Comisiei Electorale Centrale, nr. 1713 din 29.06.2018 privind declararea nulității alegerilor locale noi pentru funcția de primar general al municipiului Chișinău din 20 mai 2018 (turul I) - 3 iunie 2018 (turul II).

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Galina Stratulat

Nina Vascan

Svetlana Filincova